SPRAWOZDANIE

SZPITALA IZRAELITÓW W KRAKOWIE

ZA CZAS OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 1928 R.

KRAKÓW 1929

NAKŁADEM GMINY WYZNANIOWEJ IZRAELICKIEJ W KRAKOWIE
ODBITO W DRUKARNI „GRAFIA" W KRAKOWIE, BATOREGO 10.

Papier na niniejsze Sprawozdanie ofiarowała bezinteresownie firma R. A l e k s a n d r o w i c z — Kraków, ulica Długa L. 1.

Rada wyznaniowa Gminy żydowskiej w Krakowie przedkładając sprawozdanie z działalności szpitala żydowskiego za rok 1928, stwierdza niezwykły wzrost czynności szpitala, oddającego nieocenione usługi chorej ludności. Rada wyznaniowa dziękuje serdecznie obywatelstwu krakowskiemu za udzieloną pomoc, a licząc nadal na współdziałanie społeczeństwa dołoży starań, aby ten zakład utrzymać na wyżynie i w ciągłym rozwoju, ku dobru cierpiącej ludności i ku chwale Krakowskiej Gminy żydowskiej. Poczuwam się również do obowiązku złożenia szczerej i serdecznej podzięki lekarzom i zarządowi szpitala za pełną poświęcenia pracę dla tego zakładu.

W Krakowie, w marcu 1929 r.

Dr. RAFAŁ LANDAU
Prezydent Gminy wyznaniowej żydowskiej w Krakowie.





Przedkładając sprawozdanie za czwarty rok istnienia odnowionego po wojnie szpitala Gminy żydowskiej w Krakowie, zaznaczam, że liczba chorych nie wiele odbiegała od zeszłorocznej, bo przyrost chorych stałych wynosił na wszystkich oddziałach 58.

1925	1926	1927	1928
1040	1759	2356	2414

Sprawozdanie pojedynczych oddziałów jasno przedstawia osiągnięcie pewnej granicy, której przekroczyć nie można z powodu braku miejsca i braku łóżek. Kierownicy tych oddziałów wskazują w swych sprawozdaniach na konieczność ich powiększenia. I tak: konieczne jest rozszerzenie ambulatorjum i oddziału laryngologicznego, względnie zmiana nieodpowiedniego pomieszczenia; stworzenie oddziału chorób skórnych, który dotąd nie ma pomieszczenia dla chorych stałych; należałoby więc pomyśleć o uzyskaniu tego pomieszczenia. Pozatem jest cały szereg żądań innych oddziałów jak: oddziału położniczego o wygodniejsze pomieszczenie; oddziału chirurgicznego i ortopedycznego o uzupełnienie inwentarza i t. p.; stworzenie oddziału dla chorób nerwowych i własnej pracowni bakterjologicznej, których brak bardzo dotkliwie daje się odczuwać.

Liczba chorych zamiejscowych i w tym roku wzrosła, co wobec utrudnionych warunków komunikacyjnych i połączonych z tem znacznych kosztów, świadczy o zaufaniu, jakiem zakład nasz cieszy się nietylko wśród ludności krakowskiej, ale i daleko poza granicami Krakowa.

Niestety jednak cały szereg Gmin wyznaniowych i Magistratów nie wykonuje swych obowiązków wobec naszego szpitala, a bogate Gminy zalegają z opłatami za swych chorych, mimo złożonych pisemnych zobowiązań.

W roku bieżącym ukończono urządzenie dobudowanego skrzydła. Na tem miejscu składam serdeczne podziękowanie pp. inż. Józefowi Weinbergerowi i inż. Łazarzowi Rockowi za gorliwe zajęcie się budową, za pomoc, udzieloną Dyrekcji Szpitala przy ułożeniu planu i za wzorowe wykonanie budowy. Z cennych rad obydwu pp. inżynierów korzystamy stale i z tego powodu poczuwam się do obowiązku wyrażenia im wdzięczności za łaskawe poparcie Dyrekcji Szpitala.

Firmie Karmel (Dietla 33) dziękuję za bezinteresowne urządzenie w salach chorych spluwaczek, spłukiwanych wodą płynącą. Z ważniejszych inwestycyj w ubiegłym roku wymieniam: wymalowanie wszystkich sal chorych i korytarzy w budynku głównym; zmianę i rozszerzenie sieci telefonu domowego; izolacja rur centralnego ogrzewania dla oszczędzania materjału opałowego; zmianę rur dopływowych wodociągu i inne drobniejsze.

Firmie R. Aleksandrowicz (Długa 1) dziękuję za dostarczenie jak co roku papieru na sprawozdanie szpitalne.

W szpitalu pracowało w ubiegłym roku 4 prymarjuszy, 6 ordynatorów, 4 zastępców prymarjuszy, 4 sekundarjuszy, 17 praktykantów i 15 hospitantów. Dziesięciu praktykantów korzystało z 5-ciu półrocznych stypendjów. W szpitalu mieszka stale lekarz, a sekundarjusze i praktykanci pełnią kolejno dyżury. Wszystkim pp. lekarzom składam serdeczne podziękowanie za chętną i ofiarną pracę.

Również dziękuję za gorliwą działalność i pomoc w pracy Zarządowi szpitala i całemu personelowi biurowemu.

Prezydjum Gminy i Rada wyznaniowa stale popierają usiłowania Dyrekcji szpitala i okazują należyte zrozumienie dla żądań lekarzy, zmierzających do podniesienia poziomu lecznictwa i pielęgnowania chorych, przyczem rada wyznaniowa łoży znaczne ofiary materjalne dla dobra cierpiącej ludności. Imieniem lekarzy szpitala składam Radzie wyznaniowej i Prezydjum Rady podziękowanie i prośbę o pomoc i poparcie naszych usiłowań w przyszłości.

W Krakowie w marcu 1929 r.

Dr. Jan Landau
Dyrektor Szpitala.

Sprawozdanie ogólne

za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1928.

I. Statystyka ruchu chorych.

A). Ambulatoryjnie leczono w okresie sprawozdawczym 22.996 chorych bez różnicy wyznania, nie licząc powtórnych ordynacyj.

Poniższa tablica przedstawia ruch chorych w poszczególnych ambulatorjach w okresie czteroletnim:

	r. 1925	r. 1926	r. 1927	r. 1928
Ambulatorjum chorób wewnętrznych . . .	4872	4517	4745	3136
„ „ chirurgicznych . . .	2384	2171	2207	2218
„ „ dzieci	3490	4521	4061	3962
„ „ kobiecych	1433	1540	1400	1450
„ „ uszno-gardlanych . .	3155	4192	4294	4235
„ „ ortopedycznych . . .	769	842	874	759
„ „ okulistycznych . . .	1611	2351	2348	2398
„ „ dentystycznych . . .	646	903	808	876
„ „ skórnych	1089	1925	1753	1490
„ „ roentgenologicznych .	822	1421	1827	2472
Razem	20271	24283	24317	22996

Oprócz wymienionych ambulatorjów czynną jest przy szpitalu „Poradnia przeciwgruźlicza", utrzymywana przez grupę krakowską Towarzystwa Ochrony Zdrowia ludności żydowskiej w Polsce „TOZ".

Poradnia udziela porad chorym na gruźlicę bez różnicy wyznania i opiekuje się ich rodzinami.

Poradnia przeciwgruźlicza czynną jest 3 razy w tygodniu dla chorych dorosłych, a 1 raz w tygodniu dla chorych dzieci. Dla chorych Tozu, którzy są członkami Kasy Chorych, ambulatorjum czynne jest codziennie.

Z ramienia Poradni odwiedzają rodziny 2 hygjenistki, a chorzy otrzymują za drobną opłatą leki, tran, mydło, spluwaczki, materjał dezinfekcyjny itd.

W roku 1928 korzystało z poradni 979 chorych, oraz 693 rodzin, będących w stałej obserwacji. Porad udzielono 2.755, wywiadów w domach chorych 370; umieszczono w sanatorjach i innych zakładach 72 chorych. Żydów było 721. — Chrześcijan było 258.

Chorzy „Poradni" korzystają z pracowni chemicznej, Zakładu rentgenologicznego i lampy kwarcowej szpitala, a w razie potrzeby bywają umieszczani w szpitalu dla leczenia stałego.

B). Stałych chorych leczono w roku sprawozdawczym 2.414 przez 39.571 dni nie licząc przeniesień z poszczególnych oddziałów).

Poniżej umieszczona tablica wykazuje stały przyrost liczby chorych na pojedynczych oddziałach.

	r. 1925	r. 1926	r. 1927	r. 1928
Oddział chorób wewnętrznych	471	703	785	803
„ „ chirurgicznych	174	243	381	333
„ „ dzieci	115	203	208	247
„ „ ginekologicznych	118	151	173	163
„ położniczy	34	97	217	231
„ noworodków	37	99	225	247
„ chorób uszno-gardlanych	58	185	266	296
„ „ ortopedycznych	30	61	78	52
„ „ okulistycznych	3	14	14	21
„ „ skórnych	—	3	9	21
Razem	1040	1759	2356	2414
	21290 dni	31914 dni	39151 dni	39571 dni

Ogólna liczba chorych leczonych w r. 1928 obejmuje:

Mężczyzn . . 969 tj. 41.45 %
Kobiet . . . 1.369 „ 58·55 %
Chrześcijan było 106 „ 4·52 % ogółu chorych
Z Krakowa „ 1.412 „ 60·40 % chorych
Z Podgórza „ 179 „
Z poza Krakowa 747 „ 39·60 % „ obcych

Przeciętny pobyt jednego chorego w szpitalu wynosi 17 dni.

Przeciętne obłożenie szpitala wynosi dziennie 118 chorych.

Najwyższy dzienny stan chorych wynosił 135.

W ciągu roku opuściło szpital 2.087 chorych, przeniesiono na rok 1929 112 chorych.

Zmarło 141 chorych; w tej liczbie 15 zmarło w pierwszych 24 godzinach po przyjęciu do szpitala, ponadto było 27 nieżywych i niedonoszonych noworodków, tak, że śmiertelność wynosi 4·23 %.

Na ogólną liczbę chorych leczonych stale w r. 1928 opłacało taksy szpitalne pełne lub zniżone, także przez instytucje i Kasy chorych 1630 chorych; bezpłatnie korzystało z opieki szpitalnej 708 chorych, co w stosunku do ogólnej liczby chorych wynosi przeszło 30 %, w stosunku zaś do liczby chorych z Krakowa czyni przeszło 50 %.

W bardzo wielu przypadkach chorzy uiścili opłatę szpitalną za kilka pierwszych dni, a zalegają z uiszczeniem dalszych opłat lub zostali z powodu ubóstwa z opłaty zwolnieni.

Liczne Gminy wyznaniowe i miejskie mimo formalnych pisemnych zobowiązań nie pokrywają kosztów leczenia swych obywateli. I tak n. p.:

Gmina wyznaniowa m. Częstochowa dłużna jest szpitalowi z r. 1925, 1926 Zł 962·—
„ „ „ Sosnowiec z r. 1925 . . . . „ 965·—
„ „ „ Pacanów z r. 1925 . . . . „ 870·—
Magistrat m. Będzin z r. 1926, 1927, 1928 . . . . „ 1459·—
„ „ Radomsk z r. 1927, 1928 . . . . „ 752·—
„ „ Staszów z r. 1928 . . . . „ 1200·—
„ „ Jędrzejów z r. 1928 . . . . „ 1218·50
„ „ Proszowice z r. 1928 . . . . „ 622·—

Wiele innych mniejszych Gmin wyznaniowych i miejskich nie wyrównało kosztów leczenia za swoich obywateli. Zaległości te wynoszą przeszło 30.000 Złotych.

II. Zamknięcie rachunkowe za rok 1928.

Wpływy	Zł	Wydatki	Zł
Saldo z r. 1927	1.293·48	Prowianty	109.076·75
Opłaty ambulatoryjne	21.042·85	Inwentarz	22.076·01
„ szpitalne	134.572·64	Inwestycje	3.201·50
Datki i subwencje	26.862·66	Różne wydatki administracyjne	8.295·50
Niedobór pokryty przez Gminę	153.828·79	Płace lekarzy, personalu administracyjnego i służby	115.498·55
		Konserwacja budynku i inwentarza	15.398·24
		Opał	16.480·33
		Światło i prąd, gaz	9.822·11
		Leki i materjał opatrunkowy	25.971·13
		Ubezpieczenie personalu	6·342·18
		Zaliczki wypłacone	1.575·—
		Opłaty szpitalne do odebrania w Kasie Chorych	2.375·33
		Saldo z 31 grudnia 1928	1.487·79
	337.600·42		337.600·42

Z powyższego zestawienia wynika, że wpłynęło tytułem opłat szpitalnych 46·29 % ogólnych wydatków, resztę zaś pokryła Gmina wyznaniowa.

III. Obliczenie kosztów dziennego utrzymania chorego.

Wydatki połączone z utrzymaniem szpitala, nie licząc wydatków inwestycyjnych wynoszą:

	Zł	Dni leczenia	Wydatki dzienne na 1 chorego Zł
Prowianty	109.076·75	39571	2·76
Opał	16.480·33	„	—·41
Światło i prąd	9.822·11	„	—·25
Konserwacja budynku i inwentarza	15.398·24	„	—·39
Różne wydatki administracyjne	8.295·50	„	—·20
Leki i materjał opatrunkowy	25.971·28	„	—·66
Ubezpieczenie personelu	6.342·18	„	—·16
10% na zużycie inwentarza	2.207·60	„	—·05
Płace lekarzy, personelu administr. i służby	115.498·55	„	2·92
Razem	309.092·54	39.571	7·80

Z powyższego obliczenia wynika, że koszta utrzymania 1 chorego dziennie wynoszą w r. 1928 Zł 7·80 a więc o 86 groszy więcej aniżeli w r. 1927.

Opłata dzienna dla chorych z Krakowa wynosi Zł 5·— dla zamiejscowych Zł 7·— Szpital dopłacał więc do chorych krakowskich dziennie Zł 2·80 a do chorych zamiejscowych 0·80 groszy.

Wykaz darów i subwencyj na rzecz szpitala.

Katzinger E. z Chicago 500 $	Zł. 4.425·—
Miejska Kasa Oszczędności Kraków	„ 3.000·—
Bracia Brenner Paryż 250 $	„ 2.220·—
Legat bp. Spitzla Salomona z Antwerpji	„ 2.220·—
Legat bp. Grünwaldowej 5.000 zł. I. i II. rata	„ 2.000·—
Żmigrod M. dla uczczenia pamięci bł. p. żony	„ 1.500·—
Rodzina bp. Lewkowicza Bernarda	„ 1.000·—
Spadkobiercy bp. Eugenji Epsteinowej	„ 1.000·—
Silberzweig Natan	„ 1.000·—
Dr. Kerner	„ 600·—
Województwo częściowy zwrot za spirytus	„ 516·25
Liban, Fabryka produktów chemicznych	„ 500·—
Legat bp. Jahra Karola	„ 500·—
Spadkobiercy bp. Horowitzowej Karoliny	Zł. 400·—
Legat bp. dra Springera Jakóba z Antwerpji	„ 246·58
Potok Izak z okazji srebrnego wesela	„ 200·—
Rock Łazarz dla uczczenia bp. Róży Rockowej	„ 200·—
Z okazji ślubu Lieberfreund-Schenker	„ 200·—
Dangler Samuel 20 $	„ 178·—
Hofmann Leopold	„ 150·—
Dr. Eisenberg Filip	„ 150·—
Zamiast kwiatów na grób bp. Żmigrodowej: pp. Zollmann 30 zł. Syropowie 30 zł. Drowie Waldmanowie 30 zł. Dr. Süsskindowie Dawidowie 30 zł.	„ 120·—

Żmidrog M. w świątyni postępowej . . . Zł 100·—
Bromberger Sydonia dla uczczenia bp. męża „ 100·—
Schenker Fanny dla uczczenia pamięci bp. S. L. Schenkera . . . . „ 100·—
Drowie Landauowie Filipowie z okazji srebrnego wesela . . . . „ 100·—
Firma Erdal (Lachs) do rąk Prezydenta dra R. Landaua . . . . „ 100·—
Lipschütz Samuel . . . . „ 100·—
Himmelbau Salomon, Londyn . . . . . „ 100·—
Bauminger Izak z okazji ślubu córki . . „ 100·—
Wiener Charles przez p. Goldgarta . . „ 50·—
Zamiast kwiatów na trumnę bp. Hipolita Frommera p. I. Abrahamer . . . . „ 50·—
Z okazji ślubu dr. Perlmutter M. . . . „ 50·—
Feinberg Leon . . . . „ 50·—
Dr. Landau R. w rocznicę śmierci bp. syna Tadeusza . . . . „ 50·—
Brüll M. w świątyni postępowej . . . . „ 50·—

Fa Halberstadt przez prezydjum Giełdy zbożowej . . . . Zł 50·—
Aderowa Stefanla zamiast kwiatów na trumnę bł. p. Jenny Deiches . . . „ 50·—
Nussbaumowie Abraham i Dora w 7-mą rocznicę śmierci syna . . . . . . „ 50·—
Sąd honorowy Weinmann — Wallach . . „ 50·—
Inż. Griffel . . . . „ 50·—
Abeles Emil . . . . „ 44·40
Elwing P. . . . . „ 40·—
Prussak Marja . . . . „ 30·—
Ader Wilhelm w świątyni postępowej . . „ 25·—
Gruber Natan . . . . „ 25·—
Tenzer Anna . . . . „ 20·—
N. N. . . . . „ 10·—
Korn Hirsch . . . . „ 10·—
Klugermann Jakób . . . . „ 10·—
Kupfer Salomea . . . . „ 10·—
Schenker . . . . „ 5·—
Aleksandrowicz . . . . „ 5·—

Rozkład oddziałów.

ODDZIAŁY	Sale chorych	Łóżek	Sale operac.	Ambulatorja	Kancelarje
Wewnętrzny	6	40	—	1	1
Chirurgiczny	6	42	2	1	1
Położniczy i chorób kobiecych	4	17	2	1	1
Dziecięcy	3	21	—	1	1
Uszno-gardlany	2	7	1	1	—
Ortopedyczny	2	6	1	1	—
Oczny	2	6	1	1	—
Skórny	—	—		1	—
Dentystyczny	—	—	—	1	—
II. piętro do użytku wszystkich oddziałów .	5	15	—	—	—
Pokój izolacyjny	1	1	—	—	—
	31	155	7	9	4

Personal szpitalny.

A). Służba pielęgniarska.

ODDZIAŁY	Siostry pielęgniarki	Praktykantki	Laborantki	Służba	Razem
Wewnętrzny	1	3	—	3	7
Chirurgiczny	1	2	1	2	6
Położniczy i chorób kobiecych	1	1	—	2	4
Dziecięcy	—	2	—	1	3
Uszno-gardlany	1	1	—	1	3
Ortopedyczny i oczny	1	1	—	1	3
Roentgenologiczny	—	—	1	1	2
Lampy kwarcowe	—	—	1	—	1
Laboratorjum, ambulatorjum	—	—	—	1	1
Magazyn odzieżowy i kąpielowy	—	—	—	1	1
	5	10	3	13	31

B). Służba gospodarcza.

Kuchnia	2 kucharki, . 2 podkuchenne, .	1 wierniczka,	1 służąca	= 6
Pralnia	3 praczki			= 3
Szwalnia	1 szwaczka			= 1
Portjernia i ogród . .	1 portjer zarazem ogrodnik . .	1 pomocnik		= 2
Kotłownia	1 maszynista	1 pomocnik		= 2
Porządek około zabud.	1 dozorca	1 służąca		= 2
			Razem . . .	16

Sprawozdanie oddziału chorób wewnętrznych.

Prymarjusz: **Dr. Eljasz Stahr.**

Zastępcy: Dr. Maksymiljan Blasberg, Dr. Leon Goldgart.

Z rokiem zeszłym minął czwarty rok od otwarcia szpitala, odnowionego po wojnie. Ruch chorych stale się wzmaga. Już zeszłego roku uczyniliśmy uwagę, że „zdaje się nam, że osiągnęliśmy szczyt pojemności naszego oddziału“, czego zewnętrznym wyrazem była częsta potrzeba pożyczania łóżek z innych oddziałów. Ten sam objaw był i w roku sprawozdawczym prawie stałym. Oddział był prawie zawsze zapełniony tak, że chorzy musieli i po kilka dni czekać na opróżnienie łóżka.

1925	1926	1927	1928
471	703	785	795

Chorych stałych w roku sprawozdawczym było 795, a więc o 10 więcej aniżeli w roku poprzednim. Nadwyżka 10 chorych jest prawie bez znaczenia, tak, że potwierdza się obliczenie nasze, że „osiągnęliśmy szczyt pojemności naszego oddziału”. Gdybyśmy ostrzejsi byli w kwalifikowaniu chorych do przyjęcia i wypisywaniu chorych ze szpitala, moglibyśmy liczbę chorych jeszcze podnieść, ale Gmina wyznaniowa, właścicielka szpitala, musi się kierować także i względami charytatywnymi. Na 40 łóżkach oddziału przesunęło się w roku zeszłym 795 chorych, a więc na jednem łóżku w roku leczyło się przeciętnie 19 chorych, a jeden chory leżał w szpitalu przeciętnie ponad dwa tygodnie. Cyfry te dowodzą, że stosunki w ruchu chorych są prawidłowe, szczególniej, że chorzy nasi przedstawiają w olbrzymiej przewadze ciężkie schorzenia, wymagające mozolnych badań pracownianych i długiego nieraz czasu dla ustalenia rozpoznania, poczem dopiero leczeniu trzeba poświęcić nieraz długie tygodnie.

Stosunek leczonych na oddziele chorych miejscowych i obcych utrzymuje się na tej samej wysokości. Liczba bezwzględna obcych rośnie z roku na rok tak samo, jak liczba ogólnych, przyczem coraz częściej domagają się przyjęcia i chorzy chrześcijanie, czemu w miarę możności staramy się dogodzić.

Zmarło w tym okresie 53 chorych; śmiertelność wynosiła 6·6 %, trzyma się zatem w ostatnich trzech latach na tej samej wysokości. Od tej cyfry 53 należałoby odliczyć 17, bo 5 osób przywieziono do szpitala konających, a 12 chorych zmarło w pierwszych 24 godzinach. Smiertelność jest wogóle mała, biorąc pod uwagę dużo zgłaszających się starców (w roku 1928 było starców powyżej lat 70 do 90 roku życia razem 39 osób); z nieuleczalnemi nowotworami osób 37.

Jak na tak względnie mały materjał chorych leczymy na oddziele dużo chorych na cukrzycę (61). Choroba ta wymaga starannej opieki, często pomocy chirurga, ciągłych kilkakrotnych dziennie badań wydzielin, drogich leków i szczególnej djety obok codziennej kontroli żywienia. Wszystko to świadczymy chętnie, a podkreślamy to dlatego, że to są przeważnie chorzy z innych gmin, nie zawsze biedni, a gminy ich nigdy o obowiązkach wobec szpitala nie pamiętają. Naturalnie, że chorzy ci nigdy nie opłacają w zupełności kosztów utrzymania.

Statystyka ruchu chorych.

I. Ambulatoryjnie leczono w roku sprawozdawczym 3.136 nie licząc powtórnych ordynacyj (w tem chrześcijan 583).

Mężczyzn było	1.240	Z Krakowa	2.634
Kobiet	1.896	Z Podgórza	502
		Z poza Krakowa	712

II. Stałych chorych leczono na oddziele 795. W tem:

Mężczyzn	371	Z Krakowa	505
Kobiet	424	Z Podgórza	67
		Z poza Krakowa	223

Według wieku leczono:

do 20 roku życia chorych . . .	104	Od 51—60 roku życia	156
Od 20—30 „ „ „ . . .	181	„ 61—70 „ „	94
„ 31—30 „ „ „ . . .	113	„ 71—80 „ „	28
„ 41—50 „ „ „ . . .	108	„ 81—90 „ „	11

Statystyka chorób:

1) Choroby zakaźne:
(w przebiegu innych chorób)

a) Tyfus brzuszny 6
b) „ plamisty 1
c) Paratyfus 1
d) Malarja 1
e) Róża 3
f) Influenza 39
g) Zapalenie opon mózgowych . 3
h) Posocznica 2
i) Ziarnica złośliwa 2

2) Choroby dróg oddechowych:

a) Zapalenie migdałkowe (angina) 14
b) „ zatok (jam bocznych nosa) 1
c) Katar oskrzeli 23
d) Rozstrzeń oskrzeli 2
e) Dychawica oskrzelowa . . . 8
f) Rozedma płuc 10
g) Powiększenie migdałów oskrzelowe 2
h) Zapalenie płuc 37
i) Gruźlica płuc 71
j) Ropień płuc 2
k) Zgorzel płuc 1
l) Nowotwory płuc 6
m) Zapalenie opłucnej 11

3) Choroby serca i naczyń krwionośnych:

a) Zapalenie wsierdzia 5
b) „ „ zakaźne . 5
c) „ mięśnia sercowego 39
d) „ osierdzia 2
e) Wada serca 33
f) Miażdżyca tętnic 14
g) Rozstrzeń tętnicy głównej . 2
h) Nerwica serca 6
i) Dusznica bolesna 6
j) Krwotok mózgowy 15
k) Zapalenie żył 2

4) Choroby przewodu pokarmowego:

a) Rak przełyku 1
b) Katar żołądka 16
c) Nerwica żołądka 19
d) Rak żołądka 11
e) Wrzód żołądka 9
f) Katar jelit 8
g) Rak jelit 8
h) Wrzód dwunastnicy 11
i) Niedrożność jelit 4
j) Tasiemiec 1
k) Zapalenie ślepej kiszki . . . 7
l) Żółtaczka kataralna 7
m) Kamica żółciowa 15
n) Zapalenie woreczka żółciowego 20
o) Rak wątroby 6
p) Kiła wątroby 1
r) Ropień wątroby 2
s) Zapalenie otrzewnej 3
t) Rak otrzewnej 1

5) Choroby narządu moczopłciowego:

a) Zapalenie nerek 37
b) Katar pęcherza moczowego . 11
c) Zapalenie gruczołu sterczowego 4
d) Zapalenie przymacicza . . . 1
e) Kamica nerkowa 15
f) Gruźlica nerki 1
g) Rak gruczołu sterczowego . 1
h) Rak nerki 1
i) Rak jajnika 1
j) Rak pęcherza moczowego . 2

6) Choroby krwi, przemiany materji i gruczołów.

a) Krwawiczka 1
b) Białaczka 3
c) Mięsak gruczołów limfatyczn. 1
d) Mięsak śledziony 1
e) Niedokrewność złośliwa . . 1
f) Niedokrewność 9
g) Cukrzyca 61
h) Choroba Basedowa 12
i) Niedomoga wielogruczołowa . 3

7) Choroby narządu ruchu:

a) Zapalenie stawów 40
b) „ mięśni 3
c) „ szpiku kostnego . 1
d) Gruźlica kości 1
e) Rak kości 3
f) Zgorzel stóp 3

8) Choroby układu nerwowego:

a) Nerwica ogólna 12
b) Rozsiane stwardnienie rdzenia 1
c) Epilepsja 1
d) Paralysis agitans 3
e) Nerwoból kulszowy 11
f) Rak mózgu 1
g) Guz przysadki mózgowej . . 1

9) **Choroby skóry:** 6

10) **Obserwacja:** 9

11) **Zatrucie:** 3

12) **Konający:** 5

Zgonów było 53, z tego 12 w pierwszych 24 godzinach po przyjęciu do szpitala.

Sprawozdanie oddziału chirurgicznego.

Prymarjusz: **Dr. Zygmunt Wachtel.**

Zastępcy: Dr. Józef Nüssenfeld, Dr. Ignacy Schenker.

Ogólna liczba chorych zgłaszających się i leczonych na oddziele chirurgicznym w roku 1928 wynosiła 2.561 (w tem 220 chrześcijan).

Z tego leczonych ambulatoryjnie, nie licząc powtórnych ordynacyj **2.228.**

Z pośród leczonych ambulatoryjnie:

Z Krakowa	1.972	Mężczyzn	1.165
Z Podgórza	165	Kobiet	1.063
Z poza Krakowa	91		

Opatrunków chirurgicznych założono w ambulatorjum: 6.387.

Na oddziele s t a ł y m leczono w okresie sprawozdawczym: 333 osób (w tem chrześcijan 6) a to:

	Mężczyzn:	Kobiet:	
Z Krakowa:	85	76	= 161
Z Podgórza:	17	12	= 29
Z poza Krakowa:	76	67	= 143

Według wieku leczono chorych:

do lat 10	24 osób	do lat 50	47 osób
„ „ 20	61 „	„ „ 60	33 „
„ „ 30	65 „	„ „ 70	45 „
„ „ 40	42 „	poniżej lat 70	16 „

Statystyka chorób leczonych na oddziele stałym:

I. Choroby kości i stawów:

1. Urazowe:

a) Złamanie 21
b) Zwichnięcie i wykręcenie 8

2. Zapalne:

a) Zapalenia kości, stawów, okostnej . . 15
b) Gruźlica 4
c) Zgorzel kończyn 9

II. Choroby klatki piersiowej:

Ropne zapalenie opłucnej i schorzenie żeber . 5

III. Choroby narządów jamy brzusznej:

a) Wrzód żołądka 1
b) Schorzenie kątnicy i wyrostka robaczkowego 60
c) Schorzenie dróg żółciowych (kamica, sprawy zapalne) 10
d) Niedrożność i zwężenie jelit 13
e) Sprawy zapalne i zapalenie otrzewny . . 2
f) Przepukliny (wolne) 13
uwięzgnięte 12
bliznowate 3
g) Schorzenie odbytu (krwawnice, polipy, wypadnięcie) 25
h) Schorzenia esicy 3
i) Guzy jamy brzusznej (bez bliższego określenia) 10

IV. Choroby narządu moczopłciowego:

1. Nerek i miedniczek nerkowych:

a) Gruźlica nerek 1
b) Kamica nerek — krwiomocz 4
c) Sprawy zapalne — ropienie nerek i miedniczek 2
d) Ropienie kołonerkowe 2

2. Gruczołów płciowych i dolnych dróg moczowych:

a) Zapalenia jajników i przydatków 3
b) Ciąża zamaciczna 1
c) Wodniak jąder, żylaki — sprawy zapalne . 4
d) Kamienie i polipy pęcherza moczowego . 3
e) Sprawy zapalne i zwężenie cewki . . . 10
f) Przerost gruczołu krokowego . . . 21

V. Choroby gruczołów:

1. Wole 2
1. Ostre zapalenie tarczycy 1

VI. Nowotwory:

1. Dobrotliwe:

a) Gruczolak sutka 3
b) Brodawczak odbytnicy 1
c) Tłuszczaki, włókniaki 3
d) Naczyniak wargi 1

2. Złośliwe:

a) Rak sutka 4
b) Rak żołądka, jelit, odbytnicy . . . 5
c) Rak nerki 1
d) „ skóry 1
e) „ otrzewnej 2
f) „ pęcherza moczowego 1
g) Mięsak 1

VII. Różne.

1. Choroby dziąseł (Incl. torbiele zębów) . 3
2. Zapalenie ucha środkowego 2
3. Zapalenie jamy szczękowej 1
4. Żylaki i owrzodzenia żylakowe . . . 9
5. Schorzenia nerwów 4
6. Urazy i ciała obce 2
7. Sprawy zapalne ropne:
   a) gruczołu mlecznego 4
   b) tkanki podskórnej (phlegmone) . . 28
   c) naczyń chłonnych 4
   d) czyraki wielokrotne 4
   e) zakażenie ogólne 3

Zabiegów operacyjnych wykonano: u chorych stałych: 176, u chorych ambulatoryjnych: 720. Opatrunków gipsowych i wyciągów 30.

Z pośród chorych leczonych na oddziele stałym opuściło szpital:

wyleczonych: 230
w stanie poprawy: 65
niewyleczonych: 18
zmarło: 20 (w tem nieoperowanych 5)

Liczba dni leczenia na oddziele chirurgicznym wynosi 7790; chory przebywał na oddziele przeciętnie 23 dni.

W uzupełnieniu powyższego zestawienia nie można pominąć szczegółu, mającego dla rozwoju oddziału chirurgicznego bardzo wielkie, a nawet zasadnicze znaczenie, mianowicie: sprawa wydatnego powiększenia zbioru narzędzi chirurgicznych, przez systematyczne zakupywanie nowych i utrzymywanie istniejących narzędzi (t. zw. konserwacja), które w ciągłem będąc użyciu szybko i łatwo niszczeją. Temu ważnemu i dotkliwemu brakowi pomóc i zapobiec może jedynie stała dotacja na zakupywanie narzędzi.

Sprawozdanie oddziału dla chorób dzieci.

Prymarjusz: **Dr. Jan Landau.**

Ambulatoryjnie leczono 3962 chorych, nie licząc powtórnych ordynacji. W tem chrześcijan 579 = 14·6%.

Płci męskiej 1999
„ żeńskiej 1963

Z Krakowa	3265	chorych	82·4%
Z Podgórza	563	„	14·2%
Z poza Krakowa	134	„	3·4%

II. Stałych chorych leczono 247.

Płci męskiej 142
„ żeńskiej 105
Osesków było w tem 50
Od 1—7 roku życia 116
Od 7—14 roku życia 81

Z Krakowa było 201
Z Podgórza 22
Z poza Krakowa 24

Dni leczenia było: 4006.

Przeciętne dziecko było leczone przez 16 dni.

Statystyka chorób.

1) Choroby zakaźne:

(w przebiegu innych chorób)

Odra 7
Błonica 2
Nagminne zapalenie opon mózgowych 3
Ospa wietrzna 1
Kokłusz 1
Influenza 7
Zakażenie krwi (Sepsis) 3
Róża 1

2) Choroby dróg oddechowych: i gruczołów chłonnych:

Katar oskrzeli	12	Cierpienie gruczoł. okołooskrz.	30
Dychawica oskrzelowa	1	Wysiękowe zapalenie opłucnej	7
Zapalenie płuc okołooskrzelowe	13	Stan po zapaleniu opłucnej	3
„ „ włóknikowe	25	Ropne zapalenie opłucnej	1
Gruźlica płuc	6	Ostre zapalenie gruczoł. szyjnych	4
Zapalenie okołooskrzelowe	7	Ropień płuc	1

3) Choroby narządu krążenia:

Wada serca	8	Zapalenie mięśnia sercowego	4
Niedomoga serca	2		

4) Choroby narządu pokarmowego:

Przerost migdałków	2	Zanik jelit (atrophia)	4
Zapalenie gardła	1	Rozkład (Decompositio)	3
Katar żołądka	3	Zatrucie (Intoxicatio)	3
Nerwica żołądka	1	Zapalenie wyrostka robaczkowego	1
Atonia żołądka	1	Choroba robacza	1
Przewlekły katar jelit	5	Zapalenie otrzewnej gruźlicze	2
Skurcz odźwiernika (Pylorospasmus)	1	„ „ ropne	1
Ostry katar jelit (Dyspepsya)	14	Wgłębienie jelita (Invaginatio)	1
Melaena neonatorum	1	Żółtaczka	2
Szkoda pokarmowa	2		

5) Choroby narządu moczo-płciowego:

Białkomocz ortostatyczny	2	Zapalenie ostre nerek	5
Zapalenie pęcherza i miednicz. nerkowych	3	„ przewlekłe nerek	2
Nephrosis	1	Moczenie nocne	1

6) Choroby układu nerwowego:

Spasmus nutans	1	Wodogłowie	1
Spasmofilia	1	Padaczka (Epilepsia)	1
Pląsawica	13	Neurasthenia	8
Zapalenie gruźlicze opon mózgowych	5		

7) Choroby krwi, przemiany materji:

Niedokrwistość	16	Zołzy	2
Skaza krwotoczna	2	Krzywica znacznego stopnia	7
Blednica	1	Asthenia	7

8) Choroby narządu ruchu:

Gościec stawowy	7	Gruźlica kości	2

9) Choroby skóry:

Wyprysk	4	Erythema nodosum	1
Furunculosis	3	Oparzenie	3

10) Choroby uszu:

Otitis media	4

Z przyjętych 247 chorych opuściło szpitlal:

wyleczonych	103
z polepszonym stanem zdrowia	85
w stanie niezmienionym	40
wypadków śmierci	19

W powyższem zestawieniu uderza wielka ilość przypadków chorób gruczołów śródpiersiowych i gruźlicy płuc bo 47 tj. 19·1 %, chorób nerwowych 22 tj. 8·09 % we względnie małym materjale chorych stałych. Przypadki gruźlicy przyjmowaliśmy do stałego leczenia z powodu złych warunków mieszkaniowych i braku należytego odżywiania w domu, tak, iż dzieci te po dłuższym pobycie w szpitalu przeważnie wracały do zdrowia i można było stwierdzić polepszenie klinicznie i prześwie-

tleniem Röntgenem. W liczbie 22 przypadków nerwowych było 13 pląsawicy. Doszliśmy bowiem do przekonania, że dzieci z pląsawicą usunięte od rodziny i ze zwykłego, codziennego otoczenia, przetrzymywane przez dłuższy czas w łóżku i przez stosowanie leczenia nirwanolem, znacznie szybciej wracały do zdrowia i wyniki tym sposobem leczenia uzyskane były bardzo dobre.

Oddział dziecięcy mógłby należycie funkcjonować, gdyby można zrealizować myśl filantropa amerykańskiego Katzingera, który chciał ofiarować znaczną kwotę, specjalnie na rozszerzenie oddziału i stworzenie werand dla umieszczenia dzieci na wolnem powietrzu w zimie i w lecie. Byłaby wtedy możliwość umieszczenia i leczenia tak częstej w wieku dziecięcym gruźlicy, a szczególnie dzieci zagrożonych gruźlicą, bądźto z powodu gruźliczego otoczenia, w mieszkaniach w najwyższym stopniu niehigjenicznych, bądźteż dzieci ze sprawami gruczołowymi, które w dalszym ciągu prowadzą do gruźlicy. Postulat ten, jako możliwy do zrealizowania przy pomocy funduszów przyrzeczonych przez p. Katzingera, polecam gorąco Świetnej Radzie wyznaniowej.

Sprawozdanie oddziału ginekologiczno-położniczego.

Prymarjusz: **Dr. Jan Lachs.**

Rok sprawozdawczy nie zaznaczył się dla oddziału niczem szczególniejszem. Pracujemy nadal w tych samych ciężkich warunkach. Oddział rozdarty na trzy części, bo rozmieszczony na parterze i na drugiem piętrze, z salą ambulatoryjną dosyć odległą od właściwego oddziału, a nie mający w dodatku własnej sali dla laparatomji, stawia lekarzom trudności, którym nie łatwo mogą podołać. Na takiem rozmieszczeniu oddziału cierpią także chore, do czego się w niemałej mierze przyczynia niedostateczna służba. Jeżeli sobie uprzytomnimy, jak specjalnych warunków wymaga oddział położniczy, który tak przez wzgląd na położnice i noworodki, jak i na chorych innych oddziałów, nie powinien z nimi sąsiadować — przyjdziemy do przekonania, że niezbędnie potrzebny jest pawilon ginekologiczno-położniczy, odpowiadający dzisiejszym wymogom. Sprawę odrębnego pawilonu polecam też ponownie jako najbardziej piekącą opiece Szan. Rady Wyznaniowej.

Na oddziele odbywał się ruch chorych mniej więcej w tych samych rozmiarach, jak i w roku poprzednim. Przy małej ilości łóżek o znaczniejszym wzmożeniu się ruchu mowy być nie może. Przedstawia się on liczebnie jak następuje.

Do ambulatorjum zgłosiło się kobiet, nie licząc zgłaszających się powtórnie 1.450.

Z Krakowa 960
Z Podgórza 195
Z prowincji 295
(W tem chrześcijanek 187)

II. Na oddział przyjęto kobiet 394.

Z Krakowa 207
z Podgórza 43
z prowincji 144
Razem 394
(w tem chrześcijanek 12).

A) Ginekologicznie chorych było 163.

Stwierdzono u nich:

1) Nowotwory sromu 1
2) Schorzenia cewki moczowej (brodawczaki, wypadnięcie błony śluzowej, polipy) . . . 5
3) Schorzenia krocza 33
4) Schorzenia pochwy
   a) zarośnięcie pochwy 1
   b) wypadnięcie przedniej ściany 14
   c) wypadnięcie tylnej ściany 36
   d) nowotwory złośliwe pochwy 1

5) Choroby macicy:

a) schorzenia części pochwowej	25
b) sprawy zapalne	21
c) zmiany położenia	7
d) nowotwory dobrotliwe	8
e) nowotwory złośliwe	34
f) nabłoniak kosmówkowy	1

6) Schorzenia części przydatk. macicy:

a) sprawy zapalne	6
b) nowotwory jajnika (dobrotliwe)	2
c) zapalenie tkanki przymacicznej	11

Zabiegów operacyjnych wykonano:

1) Laparatomji	15
a) ovariotomji	1
b) amputacji macicy nadpochwowej	1
c) wyjęcie macicy i przydatków	3
d) wyjęcie macicy całkowite	2
e) skrócenie więzadeł m. Doleris	8
2) Na cewce moczowej	5
3) Na kroczu	37
4) Na przedniej ścianie pochwy	14
5) Na tylnej ścianie pochwy	27
6) Zeszycie całkowicie przerwanego krocza	2
7) Zeszycie przetoki pęcherzowo-pochwowej	1
8) Nacięcie tylnego sklepienia pochwy	1
9) Na części pochwowej	20
10) Dyscysyj	6
11) Skrobanek	87
12) Wyłuszczenie włókniaka przez pochwę	1
13) Operacja plastyczna pochwy	1
14) Innych zabiegów	6

Pewną ilość zabiegów wykonano ambulatoryjnie.

Konserwatywnemu leczeniu poddano 25 kobiet.

Z operowanych zmarła jedna kobieta po wydobyciu macicy i siedemdziesięciokilkuletnia kobieta na uwiąd starczy.

B) Porodów na oddziele było 231. Z ogólnej liczby porodów 6 przypada na porody bliźniacze.

1) Porodów prawidłowych było	177
2) Położeń pośladkowych	13
3) „ poprzecznych	5
4) Łożysko przodujące	3
5) Rzucawka porodowa	3
6) Zabiegów operacyjnych u rodzących wykonano	72
a) kleszcze niskie	20
b) wysokie	8
c) wymóżdżenie	5
d) embriotomja	1
e) obrót na nóżkę	7
f) pomoc ręczna	18
g) ręczne wydobycie łożyska	7
h) cięcie cesarskie	2
i) metreuryza	4

	7) Zeszycie pękniętej szyjki	1
	8) Zeszycie pękniętego krocza	86
C)	1) Poronień w pierwszych miesiącach ciąży .	59
	2) Zaśniad groniasty	3

Dwie kobiety, przywiezione na oddział już skrwawione (jedna z powodu przedwczesnego odklejenia łożyska, a druga z powodu przyrośnięcia łożyska) w kilka do kilkunastu godzin po ich przyjęciu zmarły.

Jedna położnica przywieziona nieprzytomna na oddział, zmarła z powodu rzucawki porodowej w kilka godzin po dokonaniu u niej obrotu metodą Braxton Hixa i po rozwiązaniu jej, nie odzyskawszy przytomności. Na gorączkę połogową zmarły 3 kobiety, z tych dwie rodziły u siebie w domu i jako gorączkujące w ciężkim stanie zostały przyjęte na oddział, a jedna tylko rodziła u nas w szpitalu.

Noworodków przybyło na świat 24

Przyczyną śmierci było:

a) wymóżdżenie	5 razy
b) poćwiartowanie płodu	1 „
c) przedwczesne odklejenie łożyska .	1 „
d) maceracja	2 „
e) zamartwica	4 „
f) przedwczesny poród	17 „

Nadto 5 noworodków niezdolnych do życia, zmarło w pierwszych 24 godzinach.

Sprawozdanie oddziału uszno-gardlanego I.

Ordynator: **Dr. Adolf Schwarzbart.**

Ambulatoryjnie leczono 2210 chorych, którym udzielono 7000 porad.

Ilość chorych leżących	134
Dni leczenia było	1309

Na ogólną ilość 2210 chorych było:

z Krakowa	1512	t. j. 69.5 %
z Podgórza	242	„ 10.9 %
z poza Krakowa . . .	456	„ 20.6 %

Ilość leczonych chrześcijan wynosiła 148 t. j. 6.7 %

Z leżących chorych zmarło: 2 t. j. 1.4 %.

Obaj ci chorzy byli przywiezieni na oddział w stanie bardzo ciężkim, jeden z zapaleniem opon mózgowych (meningitis), drugi z zakażeniem ogólnem ropniczem (pyaemia) pochodzenia usznego, wskutek czego ratunek okazał się niemożliwy.

Statystyka chorób przedstawia się następująco:

Choroby nosa i jam bocznych nosa	465
„ jamy ustnej, nosogardłowej i gardła	950
„ krtani, tchawicy, oskrzeli i przełyku	212
„ głosu i mowy	48
„ uszu	854
Różne	242
razem . .	2751

Zabiegów operacyjnych wykonano: 301; z tego przypada na:

Operacje podśluzowe przegrody nosa	14	Operacje jam bocznych nosa . . .	20
„ przerosłej śluzówki i muszli nosa	40	„ wyrośli przegrody	6

Operacje z powodu krwotoków nosa (przyżegania elektr.)	10
„ z powodu polipa przegrody nosa	1
„ z powodu zropiałego krwiaka przegrody nosa	1
„ z powodu włókniaka nosa	1
„ „ „ zrostów w nosie	1
„ „ „ ciała obcego w nosie	3
Usunięcie migdałków bocznych lub trzeciego	74
Wyłuszczenie migdałków	24
Nacięcie ropni kołomigdałkowych i gardła	14
Operacje w laryngoskopii pośredniej i bezpośredniej (polipy głośni, podgłośniowe, ciała obce, brodaweczki, gruźlica i inne choroby krtani)	21
Bronchoskopia rozpoznawcza i operacyjna	17
Oesophagoskopia rozpoznawcza i operacyjna	6
Przecięcie błony bębenkowej (paracenteza)	15
Operacje kostne na wyrostku sutkowym (operacje radykalne i antrotomie)	11
Nacięcie abcesów usznych	4
Wyjęcie ciał obcych ucha	2
Usunięcie granulacji ucha	7
Różne (operacje ślinianek, żuchwy etc.)	4

Co do potrzeb Oddziału wystarczy wskazać na trzy poprzednie sprawozdania. Jeden z najżywotniejszych oddziałów, którego statystyka kroczy obok największych oddziałów szpitala, pracuje bez sekundarjusza i dotacji, w ciasnocie i w warunkach niehygienicznych, a w ciągu czteru lat nie uczyniono nic dla sanacji tych stosunków. Nadto pomieszczenie dwóch niezależnych oddziałów uszno-gardlanych w tym samym ciasnym lokalu i ograniczona możność zetknięcia się z chorymi wpływa niekorzystnie na poziom leczenia. Jedynym promykiem, który witam z radością, jest zeszłoroczna rezolucja Rady wyznaniowej, uznająca zasadniczą konieczność przystąpienia do budowy nowego pawilonu, mającego pomieścić laryngologję. Żywię nadzieję, że urzeczywistnienie tego planu, które przyniesie chlubę Radzie wyznaniowej i jej Kierownictwu, umożliwi mi pełne wykorzystanie doświadczenia fachowego dla dobra cierpiącej ludności.

Sprawozdanie oddziału uszno-gardlanego II.

Ordynator: **Dr. Józef Spira.**

Sprawozdanie tegoroczne nie wiele odbiega od zeszłorocznego — naogól jednak stosunki uległy pogorszeniu. Braki oddziałowe, o których już niejednokrotnie pisałem, dały się tego roku — z powodu większego napływu chorych — jeszcze więcej odczuć. Szczupłość miejsca, nieodpowiednie warunki pracy, brak dostatecznej ilości łóżek — wszystko to sprawia, że energia naszej pracy nie dała tych wyników, jakiebyśmy mogli osiągnąć przy innych, korzystniejszych warunkach. Zwłaszcza zeszłoroczna grypa z ciężkiemi powikłaniami uszno-nosowemi sprawiła, że napływ ciężko chorych wzrósł niezwykle. Z powodu braku miejsca musieliśmy część tych chorych odesłać do innego szpitala, innych wypisaliśmy już w kilka dni po zabiegu operacyjnym, opróżniając łóżka dla świeżo przybyłych. To wczesne wypisanie chorych, wywierało niekorzystny wpływ na gojenie się rany i niejednokrotnie trzeba było tych chorych po kilku dniach przyjąć ponownie na oddział. Wszystko to wskazuje na **konieczność wybudowania odpowiedniego pawilonu oto-laryngologicznego,** względnie na jaknajszybsze rozszerzenie istniejącego oddziału.

Statystyka ruchu chorych.

W ambulatorjum zgłosiło się nowych chorych 2159 (w tem chrześcijan około 250).

Wśród tych było mężczyzn	735
kobiet	879
dzieci do lat 14	545
z Krakowa było	1703
z Podgórza	191
z poza Krakowa	265

Z pośród tych 2159 chorych leczono ambulatoryjnie 2007, zaś 152 przyjęto na oddział jako leżących. Porad lekarskich udzielono około 7500, to znaczy, że na jednego chorego przypadają przeciętnie przeszło 3 ordynacje.

Statystyka chorób:

a) ambulatoryjnie leczonych:

Schorzenie ucha zewn. i małżowiny	240
„ „ środk. i trąbki Eustachego	505
„ „ wewnętrznego	102
„ nosa	598
„ jam bocznych nosa	55
„ jamy ustnej i języka	31
Schorzenie gardła	648
„ krtani, tchawicy i oskrzeli	240
„ przełyku	11
„ gruczołu tarczykowego	66
Zaburzenia mowy	15
Różne	31

b) leczonych na oddziele stałym:

Choroby wyrostka sutkowego w następstwie ropnego zapalenia ucha środk.	44
Nieropne choroby błędnika	3
Skrzywienie przegrody nosowej, nieżyt przewlekły nosa	10
Ropienie jam bocznych nosa	16
Krwotok nosa	2
Nowotwór górnych gróg oddechowych	6
Torbiel szczęki górnej	6
Zapalenie migdałków	41
Zwężenie krtani	6
Gruźlica górnych dróg oddechowych	6
Ciało obce w oskrzelu	1
Ciało obce w przełyku	3
Twardziel	2
Zniekształcenie nosa	2
Różne	4

Statystyka zabiegów operacyjnych:

Zabiegów wykonano 340; z tego 71 większych a mianowicie:

Operacja doszczętna na wyrostku sutkowym	8
Trepanacja wyrostka sutkowego	21
Operacja błędnikowa	1
Podwiązanie żyły szyjnej wewn.	1
Otwarcie ropnia móżdżku	1
Plastyka jamy po operacji doszczętnej	2
Operacja Caldwell-Luca	9
Operacja Denkera	1
Operacja Jansen-Rittera na zatoce czołowej	4
Operacja Riedela na zatoce czołowej	1
„ Killiana „ „ „	1
Wyleczenie torbieli szczęki górnej	5
Rozszczepienie krtani	3
Rozcięcie tchawicy	6
Wydobycie ciała obcego z krtani i oskrzela	2
Wydobycie ciała obcego z przełyku	3
Operacja plastyczna i korektura nosa	2

Mniejszych zabiegów wykonano 269, a mianowicie:

Wycięcie muszli nosowych	10
Resekcja pośluzowej przegrody nosowej	13
Operacja zatok sitowych i klinowych	12
„ wśródnosowa jamy czołowej	3
Wycięcie polipów nosowych	9
„ migdałka trzeciego	38
„ migdałków podniebiennych	27
Wyłuszczenie chirurgiczne migdałków podniebiennych	38
Otwarcie ropni migdałka lub około migdałkowych	8
Wycięcie polipów krtani	10
Wycięcie nacieczeń krtani	10
Przypalenie żegadłem galwanicznem krtani	10
Wydobycie ciała obcego z nosa	2
Przecięcie błony bębenkowej	17
Wycięcie polipów ucha	6
Nacięcie ropnia zausznego	4
Badanie tchawicy i oskrzeli wziernikiem wprost	12
Badanie przełyku wprost	11
„ krtani wziernikiem wprost (Laryngoscopia directa)	17
Różne	12

Sprawozdanie oddziału chorób ocznych.

Ordynator: **Dr. Arnold Bannet.**

I. Statystyka ruchu chorych.

W roku 1928, w ambulatorjum okulistycznem zgłosiło się chorych 2.398 (nie licząc powtórnie się zgłaszających). W tem chrześcijan 179 t. j. 7·4%.

Ilość ordynacyj powtórnych wynosiła w r. 1928 przeszło 20.000.

W tej liczbie chorych było mężczyzn	1.146
kobiet	1.252
Z Krakowa było	1.730
Z Podgórza „	365
Z poza Krakowa było	303
Według wieku było:	
w 1-szym roku życia	97
do 10-tego roku życia	439
„ 20 „ „ „	643
„ 30 „ „ „	323
„ 40 „ „ „	252
„ 50 „ „ „	236
„ 60 „ „ „	221
Powyżej 60 „	187

II. Statystyka chorób.

1) Choroby powiek	342
2) „ dróg łzowych	43
3) „ spojówek powiekowych i gałkowych	1.063
4) „ rogówki	109
5) „ twardówki (sclera)	9
6) „ tęczówki	15
7) „ naczyniówki	6
8) „ soczewki ocznej	47
9) „ ciałka szklistego	5
10) „ siatkówki	9
11) „ nerwu wzrokowego	11
12) „ mięśni ocznych	42
13) Jaskra (Glaukoma)	17
14) Jaglica (Trachoma)	89
15) Ciała obce	97
16) Wady wzrokowe	494
mianowicie: a) Myopia	139
b) Hypermetropia	143
c) Presbyopia	125
d) Astigmatismus . . .	80
e) Amaurosis	7

Chorych stałych leczono na oddziele w roku sprawozdawczym 21.

Sprawozdanie oddziału ortopedycznego.

Ordynator: **Dr. Maurycy Epstein.**

Chorych ambulatoryjnych było 759 (w tem chrześcijan 93).

Kobiet	395	Z Krakowa	573
Mężczyzn	263	Obcych	186
Dzieci	101		

Chorych stałych było 52, leczonych przez dni 1435.
Operacyj wykonano 78; Opatrunków gipsowych 50.
Innych zabiegów jak elektryzacyj, opatrunków, nagrzewań i naświetlań 2.679.

Leczono następujące schorzenia:

Złamania	36	Poliomyelitis	6
Zwichnięcia	9	Rachitis	16
Wykręcenia stawów (Distorsio)	21	Skrzywienia kręgosłupa i garby	45
Przypadki urazowe	23	Szyja krzywa	6
Schorzenia chirurgiczne	39	Wrodzone zwichnięcie biodra	7
Schorzenia nerwowe	26	Noga kopytowo szpotawa (Pes equinovarus	10
Przepukliny	7		
Ischias	28	Inne wady wrodzone	1
Gruźlica kości stawów:			
Stawu skokowego	2	Zapalenie tryprowe stawów	4
Kolana	15	Zapalenie zniekształcające stawów	22
Biodra	14	Choroby mięśni i ścięgien	11
Garstki	3	Schorzenie żył	31
Łokcia	3	Przykurczenia i zesztywnienia stawów	8
Barku	5	Nogi płaskie	156
Gruźlica kręgów	18	Paluch koszlawy	10
Gruźlica innych organów	11	Kolano szpotawe	1
Zapalenie gośćcowe stawów	67	Kolano koszlawe	14
Zapalenie moczanowe stawów	21	Różne	46

Sprawozdanie ambulatorjum chorób skórnych.

Ordynator: **Dr. Henryk Leuchter.**

Przy podziale i klasyfikacji chorób skórnych trzymam się systemu Krzyształowicza, uwzględniającego moment etjologiczny.

Grupa	I.:	Genodermatozy: a) wady wrodzone, b) nabyte — chorych	23
„	II.:	Zmiany traumatyczne: a) fizykalne, b) mechaniczne c) chemiczne — „	83
„	III.:	Zmiany wywołane czynnikami biologicznymi zewnętrznymi: a) pasożyty, b) grzyby, c) bakterje (ostre i infekcyjne) — „	892
„	IV.:	Zmiany wywołane przez jady: Toksydermia a) z pokarmów, b) z leków — „	54
„	V.:	Zmiany wywołane czynnikami wewnętrznymi: a) autointoksykacje, b) zaburzenia przemiany materji, c) zaburzenia gruczołów dokrewnych, d) zaburzenia układu nerwowego wegetatywnego, e) zaburzenia układu krwionośnego — „	297
„	VI.:	Nowotwory — „	3

Razem chorych **skórnych** notowanych po raz pierwszy było: 1.352.

Na tem miejscu w zeszłym roku pisałem, że z chorobami grzybkowemi skóry głowy owłosionej „Favus" (strupień woszczynowy, parchy) zgłaszały się dzieci z klasy najuboższej tak miejscowe jak i zamiejscowe do leczenia doustnego zapomocą Thalium aceticum, które to leczenie przeprowadzałem ambulatoryjnie w około 100 przypadkach. Z literatury dochodziły jednak głosy, przestrzegające przed stosowaniem tego leku **ambulatoryjnie** z powodu niebezpieczeństwa, grożącego czasem ciężkiemi zaburzeniami ogólnemi. Przestrogi tej usłuchałem i tylko w pojedynczych przypadkach i to u chorych miejscowych, nie budzących żadnych obaw, zastosowałem Thalium, zachowując sobie na przyszłość stosowanie tej metody leczenia u chorych stałych.

Chorych **wenerycznie** mieliśmy 49.

Bez zmian chorobowych, dla porady zgłosiło się 89.

Razem wszystkich chorych zgłosiło się 1.490, ilość większa niż zeszłego roku (o blisko 90).

Stworzenie oddziału skórnego dla zgłaszających się obłożnie chorych, którego brak dotkliwie daje się odczuwać, jest konieczną potrzebą.

Sprawozdanie ambulatorjum dentystycznego.

Ordynator: **Dr. Dora Wasserberg.**

W roku sprawozdawczym korzystało z ambulatorjum 876 chorych, nie licząc zgłaszających się powtórnie (W tem chrześcijan 19).

Mężczyzn było	363	Z poza Krakowa	17
Kobiet było	513	Ekstrakcji	425
Z Krakowa	789	Plomb	288
Z Podgórza	70	Innych zabiegów	467

Sprawozdanie oddziału roentgenologicznego.

Ordynator: **Dr. Gabrjel Gottlieb.**

W roku sprawozdawczym wzmógł się w dalszym ciągu znacznie ruch chorych w porównaniu z latami ubiegłymi. Korzystało z zakładu 2.472 chorych.

1925	1926	1927	1928
872	1.421	1.827	2.472

Mężczyzn	1.421	Z Krakowa	1.893
Kobiet	1.051	Z poza Krakowa	579

Co do wieku:

Do lat 10	437
„ „ 20	552
„ „ 30	483
„ „ 40	342
„ „ 50	230
„ „ 60	199
powyżej 60 lat	229

Zabiegi:

I. W celach leczniczych wykonano naświetlań u 225 chorych. Z tego przypada:

Na choroby skórne	62	Na sprawy zapalne	29
„ „ gruźlicze	47	„ „ nowotworowe	51
„ „ krwi	12	„ „ inne	24

II. W celach rozpoznawczych wykonano:

a) prześwietlań . . 2001 b) zdjęć na filmach . . 818.

Ad a) Z prześwietlań przypada na:

płuca	1129
serce	379
przełyk	37
żołądek, jelita	301
kości i stawy	99
ciała obce	37
inne	19

Ad b) Z pośród zdjęć przypada na:

klatkę piersiową	111
żołądek i jelita	169
nerki	69
woreczek żółciowy	32
kości i stawy	314
zęby	75
inne	48

Poza chorymi szpitalnymi korzystało z zakładu 527 chorych Poradni przeciwgruźliczych „Tozu" i Kasy chorych, mających pomieszczenie przy szpitalu.

W pracowni chemicznej szpitala wykonano:

Analiz moczu	12.775	Analiz płynu mózgordzeniowego	37
„ stolca	830	„ „ opłucnowego	26
„ plwocin	1.582	„ „ z jamy brzusznej	12
„ krwi	2.920	„ preparatów z wydzielin cewki moczowej, nosa, gardła, pochwy	56
„ treści żołądka	1.014		

Badania bakterjologiczne.

Wykonał p. **Dr. Filip Eisenberg** w pracowni swojej.

	wyniki dodatnie	wyniki ujemne	razem
Krew: bakterjologicznie	12	49	61
na odczyn Widala i W. Feliksa	12	13	25
na odczyn Wassermanna i Meinickego	22	107	129
Płyn mózgordzeniowy bakterjologicznie	3	4	7
na odczyn Wassermanna i Meinickego	0	4	4
chemicznie	—	—	3
Plwocina: mikroskopowo	0	1	1
Mocz bakterjologicznie:	4	3	7
Naloty z gardła: bakterjologicznie	3	0	3
Wysięk opłuc.: bakterjologicznie	0	2	2
Kał: bakterjologicznie	0	1	1
Ropa: bakterjologicznie	19	9	28
Ogółem	75	193	271

Lampa kwarcowa.

Ogólna liczba chorych, naświetlanych 425 (w tem chrześcijan 18).

Mężczyzn	75	Kobiet	127
Dzieci	223		

Z Krakowa 398, zamiejscowych 27.

Sprawy chorobowe:

Rhachitis	120	Bronchadenopathia	212
Diathesis	33	Choroby skórne	47
Gruźlica skóry	13		

Chorzy otrzymywali przeważnie po 20 naświetlań w dawkach, wzrastających od 3—15 minut. Ogólna ilość wszystkich naświetlań chorych wynosiła około 8.500.

Czytelnia lekarska szpitala abonowała następujące czasopisma:
1) Münchener medizinische Wochenschrift.
2) Warszawskie czasopismo lekarskie.
3) Medizinische Klinik.
4) Therapie der Gegenwart.
5) Monatschrift für Kinderheilkunde.
6) Monatschrift für Geburtshilfe und Gynäkologie.

Spis referatów i posiedzeń w r. 1928 w Kole internistów Szpitala Izraelitów w Krakowie.

1) Dr. Blasberg: O tyfusie nerkowym.
2) Dr. Baumingerówna: O zaparciu stolca.
3) Dr. Blasberg: O zapaleniu opon mózgordzeniowych.
4) Dr. Abend: 1) Reakcja Wassermana w chorobach wewnętrznych.
2) Leczenie kiły płuc.
5) 1. Dr. Abend: Endocarditis.
2. Dr. Blasberg: Wskazanie do przerwania ciąży z powodu hyperemesis.
6) Dr. Blasberg: Wpływ syntaliny na cukrzycę, cierpienia żołądka i wątroby.
7) Dr. Goldgart: O badaniu funkcjonalnem wątroby.
Dr. Blasberg: Chorobowe objawy, występujące po trzęsieniu ziemi.
8) Dr. Kragenówna: O krwotokach płucnych.
9) Dr. Kragenówna: O wczesnem rozpoznawaniu przewlekłej gruźlicy.
10) Dr. Blasberg: O śniadaniu próbnem Dra Róbina z Warszawy dla badania treści żołądkowej.
11) Dr. Breit: O schorzeniach reumatycznych.
12) Dr. Blasberg: O funkcji żołądka.

SPIS LEKARZY SZPITALA.

Dyrektor: Dr. Landau Jan.

Prymarjusze:

Dr. Lachs Jan. Dr. Landau Jan. Dr. Stahr Eliasz. Dr. Wachtel Zygmunt.

Ordynatorzy:

Dr. Bannet Arnold. Dr. Epstein Maurycy. Dr. Gottlieb Gabrjel. Dr. Leuchter Henryk. Dr. Schwarzbart Adolf. Dr. Spira Józef. Dr. Wasserberg Dora.

Zastępcy prymarjuszy:

Dr. Blasberg Maksymiljan. Dr. Goldgart Leon. Dr. Nüssenfeld Józef. Dr. Schenker Ignacy.

Sekundarjusze:

Dr. Bauminger Ida. Dr. Fuchs-Katz Rena. Dr. Goldblatt-Feniger Regina. Dr. Mester Adolf. Dr. Silberberg Leon.

Praktykanci:

Dr. Braciejowski Jakób.
„ Engel Adolf.
„ Fleischman Hanna.
„ Friedman Kalman.
„ Fischel Tobiasz.
„ Grynbaum Feliks.

Dr. Hamerschlag Roman.
„ Hefter Marja.
„ Kempler Wiktor.
„ Lanner Leon.
„ Landau Zygmunt.
„ Löw Matylda.

Dr. Sagan Laura
„ Scheidlinger Marja.
„ Silberberg Stefanja.
„ Weissbard Jonas.
„ Fellner Eisig.

Hospitanci:

Dr. Abend Józef.
„ Breit Lois.
„ Juer Wanda.
„ Kragen Antonina.

Dr. Landau Erna.
„ Libman Edward.
„ Machauf Edward.
„ Morgenstern Marek.

Sł. med. Rosenheck Mira.
„ „ Scheidlinger Regina.
„ „ Schönberg Marja.
Dr. Schneebaum Artur.

